

GESCHILDERD IN OEGSTGEEST

In deze rubriek besteden wij aandacht aan kunstschilders die enige tijd in Oegstgeest hebben gewoond of hier hebben gewerkt. Deze keer kijken wij naar Arend Jan van Driesten, één van de schilders van de Leidse School, die meermalen in Oegstgeest is geweest.

Leidse School

Arend Jan van Driesten behoort samen met onder anderen Willem Hendrik van der Nat en Chris van der Windt tot een groep Leidse schilders die zich begin twintigste eeuw laat inspireren door de Haagse School. Het Haagse Impressionisme is in de tweede helft van de negentiende eeuw de toonaangevende stroming. De jongere Leidse schilders hebben met hun Haagse kunstbroeders gemeen dat zij 'en plein air' werken. Ook in hun stijl en onderwerpskeuze bestaan overeenkomsten. De Leidenaars onderscheiden zich echter van de Haagse School schilders door een kleurrijker palet en een zeer persoonlijke interpretatie van het onderwerp. Chris van der Windt geeft de voorkeur aan intieme boerenerven boven het weidse landschap van de Haagse Scholers. De dieren in de schilderijen van Van der Nat hebben karakter, waardoor het portretten zijn geworden, terwijl de schapen en geiten in de schilderijen van bijvoorbeeld Anton Mauve louter als stoffering van het landschap dienen.

Arend Jan van Driesten is misschien wat Haagser dan zijn Leidse vrienden. Zijn werk heeft vaak een monumentaal karakter. Hij was in zijn tijd een gewaardeerd landschapsschilder, wiens werk zich doorgaans duidelijk laat herkennen door de zware wolkenpartijen.

Jonge jaren

Arend Jan van Driesten wordt geboren in 1878 in Leiden. Zijn vader, Albertus Willem Jacobus, is hier ambtenaar van de Burgelijke Stand. In zijn vrije tijd maakt hij mooie aquarellen en onderhoudt hij contacten met kunstenaars en kunstliefhebbers. In de jaren negentig schrijft hij kunstkritieken voor het Leidsch Dagblad. Samen met zijn zoon bezoekt hij vele tentoonstellingen en musea. Ook neemt hij Arend Jan mee

A. J. v. Driesten; tekening door C. v. d. Windt.

Afb. 1 Portret van Arend Jan van Driesten, getekend door C. van der Windt, 1900, particuliere collectie

op lange wandelingen in de omgeving van Leiden om hem de natuur te leren zien en de eerste beginselen van de schilderkunst bij te brengen. Tegen deze achtergrond bezien is het niet verwonderlijk dat de toekomst van de jonge Van Driesten in de schilderkunst ligt. In 1898 gaat hij in Renkum werken op het atelier van Théophile de Bock, een gevierde landschapsschilder, die werkt in de stijl van de Haagse School.

Hij maakt hier penselen schoon, draagt de schilderskist en neemt boodschappen aan. Ondertussen geeft hij zijn ogen goed de kost. Zijn werk komt via, via bij de bekende kunstkenner dr. A. Bredius terecht, die zeer onder de indruk is, maar Van Driesten Sr. dringend adviseert zijn zoon bij De Bock weg te halen en naar de Haagse Academie te sturen om naar naakt model te tekenen. Dit advies wordt niet opgevolgd en Arend Jan blijft nog tot 1902 op het atelier van

Théophile de Bock. Het landschap heeft zijn voorkeur en ook in zijn latere werk zullen we zelden de menselijke figuur terugvinden.

Het Zuid Hollandse landschap

Na zijn jaren in Renkum vestigt Arend Jan van Driesten zich in Noorden, aan de Nieuwkoopse Plassen, waar zijn talenten zich pas echt ontplooiën. Dit is het landschap dat hem het meeste boeit. Hij houdt van het water en de weidse luchten. Hij maakt prachtige studies met onstuimige, vaak dreigende luchten en machtige wolkenformaties en imposante schilderijen die gretig aftrek vinden op de Nederlandse, maar ook op de Engelse en Amerikaanse markt. Hier ontmoet hij Anna Cornelia de Jong met wie hij in 1911 trouwt. Het jonge paar verhuist naar Eefde, bij Zutphen, waar Van Driesten nieuwe inspiratie hoopt op te doen. Maar het Gelderse landschap spreekt hem niet aan, hetgeen onherroepelijk zijn weerslag in zijn werk vindt. Als in 1914 de Eerste Wereldoorlog uitbreekt keert Arend Jan met zijn vrouw en hun dochter Jeannette Jacqueline voorgoed terug naar Leiden. De weidse vlakke van de Zuidhollandse polders, de nabijheid van het strand en de duinen, de plassen en de bollenvelden zijn voor hem een oneindige bron van inspiratie.

Vriendschappen

Voor zijn vertrek naar Renkum bracht de kunstcriticus Karel de Boer Van Driesten in contact met de Leidse broers Chris en Loran van der Windt. Hieruit groeide een hechte vriendschap

Afb. 2 Dorpsstraat Oegstgeest, olieverf op doek, particuliere collectie

Afb. 3 Groene Kerk, Oegstgeest, aquarel op papier, particuliere collectie

waar Van Driesten zelf het volgende over schreef: "Toen begonnen onze lange zwerftochten, trouw vergezeld door onzen vriend Karel de Boer, met schilderkist en schetsboek. Het ging alles te voet want een fiets was in die dagen een kostbaar vehikel. Een schoone tijd, wij waren jong en sterk en onze beenen brachten ons naar Zoetermeer, Zegwaard, Noordwijkerhout, Nootdorp, Rijnsburg, Katwijk, Stompwijk, enz. enz." ¹⁾

Na zijn terugkeer in Leiden in 1914 wordt de draad van de vriendschap weer opgepakt en leert hij ook de jongere Alexander Rosemeier kennen. Inmiddels in het bezit van een fiets trekken Van Driesten, Chris van der Windt en Rosemeier er op uit om in de omgeving te schetsen en te schilderen. Zo vaak zijn zij in elkaars gezelschap dat zij wel 'Het Klaverblad' worden genoemd. Tijdens deze zwerftochten zijn de hier afgebeelde schilderijen van Oegstgeest ontstaan. De plaatsen die op de schilderijen zijn afgebeeld zijn nog duidelijk herkenbaar. Het schilderij van de Dorpsstraat (afbeelding 2) is omstreeks 1920 gemaakt ter hoogte van de Almondeweg. Rechts herkennen we het pand van zuivelhandel Heemskerk en de Pastoorswetering, op de achtergrond het grote huis met veranda aan de Zoutkeetlaan. De grote aquarel van de Groene Kerk (afbeelding 3) is gemaakt in het najaar, als veel bladeren al van de bomen zijn gevallen, terwijl hier en daar nog wat bruin verkleurd blad resteert. Rechts is de woning van de koster zichtbaar. Het laatste schilderij (afbeelding 4) is hier vlakbij gemaakt in het voorjaar. We zien het Oegstgeester kanaal

met de brug die de Dorpsstraat met de Haarlemmerstraatweg verbindt. Rechts ligt in het water een schuit met bloemen. Links is nog net het dak van de hooiberg van boerderij "Haaswijk" zichtbaar.

Op 5 januari 1969 is Arend Jan van Driesten, ruim 90 jaar oud, overleden in Oegstgeest en volgens zijn wens begraven bij de Groene Kerk.

Monografie

Eind 2004 zal een monografie verschijnen over Arend Jan van Driesten. Deze monografie wordt uitgegeven door de Stichting Kunstkring Groenord Oegstgeest en zal de laatste zijn in de serie monografieën over de Leidse School schilders. In deze serie zijn reeds verschenen: Willem Hendrik van der Nat, Lucas Verkoren en Chris van der Windt.

Noten

¹⁾ A.J. van Driesten, Christophe van der Windt 22 augustus 1877-7 februari 1952, in Leids Jaarboekje 1953, p. 48.

Bronnen

A.J. van Driesten, Christophe van der Windt 22 augustus 1877-7 februari 1952, in Leids Jaarboekje 1953, p. 46-51.

P. Herfst, Arend Jan van Driesten, in Leids Jaarboekje 1970, p. 35-42.

Elsbeth R. Herfst, De invloed van het Impressionisme in Leids Kunstlegaat, Kunst en historie rondom 'Ars Aemula Naturae', Leiden 1974.

Elsbeth Veldpape, Zoo-innig Hollandsch, in Dageraad van de Moderne Kunst, Leiden 1998.

Afb. 4 Bij Oegstgeest-kanaal naar Katwijk, olieverf, marouflé, Galerie Martin Seegers, Oegstgeest

WIE WEET WAAR EN/OF WANNEER ?

Dit maal krijgt u een vraag voorgeschoteld uit het recente verleden.

U ziet hieronder afgebeeld twee kaarten uit een kwartet over Oegstgeest.

Het complete kwartet bestaat uit 32 kaarten verdeeld over 8 rubrieken.

Iedere rubriek bevat 4 onderwerpen.

De rubrieken zijn: Allerlei, Beelden, Bejaardencentra, Gebouwen, Kerken, Scholen, Verenigingen en Winkelen.

De opname van de foto's is in zwart/wit en dateert uit de jaren zeventig.

Het gemeentewapen is in de eigen kleuren afgebeeld op een fel roze achtergrond.

Uitgave: Winkelcentrum "Lange Voort"- Foto's Martin Ken Studio, Leiden staat aan de linkerkant van het gemeentewapen en Ben van Leeuwen Productions bv Zoeterwoude aan de rechterkant.

Uit navraag bij het bestuur van de Stichting Lange Voort blijkt, dat dit kwartet waarschijnlijk is gemaakt ter opluistering van het 10 of 12½ jarig bestaan van het Winkelcentrum.

Zijn er lezers die meer weten over de totstandkoming en/of uitgave van dit kwartet ?

Graag uw reacties naar de redactie van het tijdschrift:

Laan van Alkemade 1
2341 LJ Oegstgeest
Tel. 071 - 515 38 89.